

præcepit Apostolus non debere uxorem a viro habere : cum habuerit occasionem dicendi, si scisset, non licere nubere; quomodo quod sibi non aditum, docere se non posse ostendit. Quis autem polorum doceret quod a magistro traditum non? Vel quis non audiat prædicantem : *Voto adolescentis nubere, filios procreare* (I Tim. v, 14)? Sed dicatur : Si licet et bonum est nubere, cur sacerdotibus non licet uxores habere? id est, ut ordinatum non liceat convenire? Quis nesciat unumquod suam legem habere? Est enim quod omnino ralmente omnibus non liceat : est item quod aliis, et aliis non licet : et est quod aliquando licet, aliquando non licet. Fornicari omnibus semper non licet : negotiari vero aliquando licet, aliquando non licet. Antequam enim ecclesiasticus quis sit, licet citari : factum jam non licet. Et Christiano cum re sua convenire aliquando licet, aliquando vero non licet. Propter dies enim processionis aliquando licet convenire ; quia etiam a licitis abstinendum ut facilius impetrari possit quod postulatur. Unde stolus, ex consensu ait abstinendum ad tempus, ut utatur orationi (I Cor. vii, 5). Nam secundum Legem jejuniæ cædi et jurgari non licet, postea licet : quia major reverentia debetur Dei causis. Numquid omnino ante cæteros licet, ante imperatorem licet?

Quanto magis in Dei causis? Ac per hoc antistitem ejus puriorem cæteris esse oportet : Ipsius enim personam habere videtur, est enim vicarius ejus : ut quod cæteris licet, illi non liceat ; quia necesse habeat quotidie Christi vicem agere, aut orare pro populo, aut offerre, aut tingere. Et non solum huic concubitus non licet, verum etiam ministro ejus : quia ipse mundior debet esse, quia sancta sunt quæ ministrat. Nam sicut ad comparationem lucernæ tenebræ non tantum obscuræ, sed etiam sordidæ sunt, ad comparationem autem stellarum lucerna caligo est, ad solis vero comparationem stellæ nebulosæ sunt, ad Dei autem claritatem sol nox est : ita et quæ ad nos licita et munda sunt, ad Dei autem dignitatem quasi illicita et immunda sunt ; quanquam enim bona sunt, Dei tamen personæ non competunt. Numquid non tunica mediocri hominis, quamvis munda, imperatori tamen sordida et illicita est? similiter et Saxonia senatori? Ac per hoc antistites Dei puriores esse debent quam cæteri, quia et Christi habent personam, et ministros Dei mundiores esse oportet. Nemo enim imperatori ministrat non accuratus ; igitur vestimentis claris et mundis induti ministrant : Deus autem quia natura clarissimus est, ministros ejus natura magis quam vestibus mundos esse oportet ; cui laus et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

* IN QUÆSTIONES VETERIS ET NOVI TESTAMENTI POST VULGATAS

ADMONITIO.

Habes præfixum superiori libro elenchum duplicem : unum quo illa præcedentium centum viginti septem quæstionum exhibetur collectio, quæ ab Augustino Ratisponensi, ab Joanne Amerbachio et a Desiderio Erasmo ita primum vulgata ; alterum, qui collectionem non tantum disparem Quæstionum ordine, sed etiam earum numero auctiorem longe repræsentat. Hujus porro alterius collectionis exemplar cum e Victorina Bibliotheca receptus fuisset Jacobus Haemer, curavit ut subsequentes hic Quæstiones, quas videlicet aut nondum vulgatas, aut certe aliis verbis tractatas esse animadvertibat, prodirent in lucem. Fecit vero ipse tres earum classes, quarum prima in editis inscribitur, Quæstionum ex Veteri Testamento pars secunda ; alia similiter, Quæstionum sive ex Novo Testamento, sive ex utroque mixtim, pars secunda dici solent : cum tamen Victorinus codex utriusque inspecti a nobis Mss., in una et altera classe Quæstiones omnes, nec alia quam in excuso superius elenchographice enuntiat, ratione et ordine digestas complectantur. Nihil nos in constituta per Haemereum, perque posteriores editiones jam confirmata distributione mutandum duximus : nisi quod aliquod inde Quæstiones transferre visum est in superiorem librum collectionis primo vulgatæ ; ut quæ de eodem argumento agunt, juxta se collocatis, quid inter illas intercedat varietatis primo conspectu deprehendas ; tum etiam ultra collectio in Mss. antiquior et sincerior sit, vel potius an utraque interpolatoris inepti manum referat, dijudicare possis. Cæterum de subsequenti opere idem quod de priore sentiri, volunt Lovanienses Theologi : quod varia, iniquum, contineat et Augustino indigna, et a veritate aliena.

QUÆSTIONUM EX VETERI TESTAMENTO

PARS SECUNDA.

ADVERSUS EOS QUI NEGANT AD DEUM ALIQUID PERTINERE.

QUÆST. PRIMA (a).— Multis, quos sæcularis ista caligo cæcavit, plurimum displicemus, si solliciti Dei præcepta servemus, si occasiones delinquendi fugiamus, si bona omnia salutari studio implere conemur, si illecebrarum, vitiorumque blandimenta seductoria negligamus, si nulla nos sæculari dulcedine capi patiamur, si sponte pro Dei nomine cruciatus pœnasque subeamus, si mortem ipsam virtute spiritus contemnamus. Illis nimirum quibus omne quod geritur, sensus iste mortalis nec laude nec vituperatione di-

gnum esse persuasit. Nolunt enim ad Deum horum aliquid pertinere. Nonnulli adeo scelera sua criminatim defendere cupientes, Nihil, inquit, prodest, bene an male vivas. Neque enim ista nunc Deo cura est, ut te diversa pro instituto proprio morboque gerentem sollicitè festinet aspicere, et scædis aliquando tuis actibus oculos permiscere. Vana sunt omnia, quæ ut libitum fuerit celebrantur : is qui ad Deum pertinet, secretus est et remotus ab istis rebus humanis, et ideo nec irascitur, nec movetur ; nulla illi humanarum rerum, nulla nostri actus est contemplatio ; totus rotati sæculi cursus, et quædam mundi orbis inexplicabilis volutatio, ita corruptum rapit et projicit, ut stultus credatur quisquis se ad curam Dei

(a) Deest in Mss. primi generis.